

Français

niveau débutant

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

Французька мова

для початківців

Навчально-методичний посібник
для студентів вищих навчальних закладів

Умань
Видавництво «ОМІДА» 2017

УДК 811.133.1(075.8)
ББК 81.471.1 – 923
Л 53

Рекомендовано до друку науково-методичною комісією факультету іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 1 від 31 серпня 2017)

Рецензент: кандидат філологічних наук, доцент Сушкевич О.В.

Л 53 Французька мова для початківців: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / укл. І.С. Лаухіна, В.Ю. Литвиненко, О.В. Побережник. – Умань : Видавництво «ОМІДА» 2017. –221с.

Навчально-методичний посібник призначений для студентів, які починають вивчення французької мови як другої іноземної у вищих навчальних закладах на факультетах іноземних мов. Метою посібника є формування у студентів навичок усного та писемного мовлення та вимови згідно особливостей фонетичної, граматичної та лексико-синтаксичної будови французької мови.

УДК 811.133.1(075.8)
ББК 81.471.1 – 923

© Лаухіна І.С. 2017.

© Литвиненко В.Ю. 2017.

© Побережник О.В. 2017.

© Умань : Видавництво «ОМІДА» 2017

ЗМІСТ

Вступна частина. Алфавіт. Знаки фонетичної транскрипції. Звук і буква. Голосні. Приголосні. Напівголосні. Наголос у слові. Ритмічна група. Зчеплення. Зв'язування. Довгота голосних . Випадне [ə]. Подвоєні приголосні. Інтонація.....	5
Урок 1. Голосні та приголосні. Графічне зображення та позиція у слові [a]. Будова французького речення. Артикль.....	21
Урок 2. Голосні та приголосні. Графічне зображення та позиція у слові [ɛ]. Вказівні та присвійні прикметники. Дієслово être . Зворот c'est	27
Урок 3. Голосні та приголосні. Графічне зображення та позиція у слові [e]. Дієслова I групи. Множина іменників. Відсутність артикля.....	34
Урок 4. Голосні та напівголосні. Графічне зображення та позиція у слові [i] [j]. Порядок слів у французькому реченні. Опущення артикля. Питання до підмета. Прийменник à	39
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ : УРОКИ 1- 4	48
Урок 5. Голосні та приголосні. Графічне зображення та позиція у слові [œ] [ə]. Випадіння голосних. Теперішній час дієслів I та II групи. Заперечна форма дієслова. Прийменник de	49
Урок 6. Голосні. Графічне зображення та позиція у слові [ø] . Безособовий зворот il est . Прикметник (жіночий рід, множина, місце у реченні).....	57
Урок 7. Голосні. Графічне зображення та позиція у слові [y]. Вживання артикля після звороту c'est . Відсутність артикля. Питальне речення (проста та складна інверсія, питальний зворот est-ce que). Керування дієслів.....	64
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ : УРОКИ 5- 7	74
Урок 8. Голосні. Графічне зображення та позиція у слові [o]. Питання до прямого додатка. Прийменник à . Злитний артикль: de+ le = du, de+ les = des	76
Урок 9. Голосні. Графічне зображення та позиція у слові [o]. Злитний артикль: à + le = au, à + les = aux . Безособова форма дієслова. Безособові дієслова. Особові займенники	

le, la, les у функції прямого додатка.84

Урок 10. Голосні. Графічне зображення та позиція у слові [u].

Теперішній час дієслів I-III групи. Питальний прислівник **où**.

Порядок слів у питальному реченні з прислівником .

Означений артикль. Місце прислівника при дієслові.

Неозначені прикметники.....93

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ : УРОКИ 8- 10.....103

Урок 11. Голосні. Графічне зображення та позиція у слові [õ].

Cédille. Конструкція **c'est, ce sont**. Відмінювання дієслів I групи

у теперішньому часі дійсного способу. Наказовий спосіб дієслів

I-III групи. Стверджувальна та заперечна форма.

Неозначено-особовий займенник **on**.....106

Урок 12. Голосні. Графічне зображення та позиція у слові [ē].

Присвійні прикметники.Вказівні прикметники. Прийменник **de**.

Дієслова III групи.....117

Урок 13. Голосні. Графічне зображення та позиція у слові [œ~].

Неозначений артикль. Безособовий зворот **il y a**.....130

Урок 14. Голосні. Графічне зображення та позиція у слові [ɑ], [ã].

Прислівники **en, y**. Прийменники **en, à** з назвами країн. Прийменники

en, dans. Опозиція дієслів **savoir, connaître**. Питальні прислівники

quand, comment.....139

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ : УРОКИ 11- 14.....154

Урок 15. Напівголосний [w]. Графічне зображення та позиція у слові [w].

Jouer à, jouer de. Прийменники **avant, devant, avant de**. Опущення артикля.

Порядок слів з прислівником **combien de**.....157

Урок 16. Напівголосний [ч]. Графічне зображення та позиція у слові [ч].

Місяці. Дні тижня.**Oui, si non, pas**. Прийменники **depuis, pendant**. Особові наголошені займенники. Кількісні числівники. Видільні звороти **c'est...qui**.

Опозиція **parler, dire**.....169

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ : УРОКИ 15- 16.....187

ДОДАТКИ

ПЕРЕДМОВА

Навчально-методичний посібник призначений для студентів, які починають вивчення французької мови як другої іноземної у вищих навчальних закладах на факультетах іноземних мов.

Метою посібника є формування у студентів навичок усного та писемного мовлення та вимови згідно особливостей фонетичної, граматичної та лексико-синтаксичної будови французької мови.

Структура посібника сприяє якісному отриманню навичок правильної вимови, базових знань з граматики, оволодінню основними типами інтонації та засвоєнню основних правил орфографії.

Вступна частина знайомить початківців з алфавітом, знаками фонетичної транскрипції, детальною класифікацією та характеристикою голосних, приголосних та напівголосних, наголосом у мовному потоці, визначає поняття ритмічної групи та ритмічного наголосу, інтонаційним забарвленням французької фрази, мелодикою розповідного, питального та окличного речення. Особлива увага приділена базовим явищам читання та усного мовлення французької мови як то: зчеплення (*enchaînement*) та зв'язування (*liaison*).

Всі уроки мають однакову комплексну структуру: представлення голосного звука, його графічне зображення, позиція у слові, фрази та тексти для читання, діалоги, лексика до фраз та текстів, правила читання, у поясненнях до тексту аналізуються лексичні, орфографічні та граматичні особливості французької мови, розділ з граматики, вправи на читання та вправи для письмового виконання. З п'ятого уроку активно використовуються найрізноманітніші типи вправ у тому числі вправи на переклад на / з французької мови, підсумковий контроль сприяє ревізії вивченого матеріалу.

Такий вступний курс полегшує студенту початківцю завдання оволодіти основами фонетичних, лексико-граматичних, репродуктивних та комунікативних навичок і забезпечує комфортний перехід до роботи над матеріалом основного курсу.

Для опрацювання кожного уроку пропонується довільний розподіл аудиторних годин.

ПРАВИЛА ЧИТАННЯ БУКВ ТА БУКВОСПОЛУЧЕНЬ

Правила читання голосних

a à	[a]	a переднього ряду, відкритий; нагадує український звук [a] у словах <i>стать, сталь</i>		<i>camarade,</i> <i>patte,</i> <i>à la gare</i>
â	[ɑ:] [ɑ]	a відкритий заднього ряду, подовжений, глибокий		<i>pâle,</i> <i>pâte</i>
aî aï	[ɛ]	відкритий, переднього ряду; нагадує український наголошений [e] в слові <i>мед</i>		<i>mais,</i> <i>maître</i>
ail aill	[aj]	[ай]- укр.		<i>Le travail,</i> <i>il travaille</i>
au	[o]	o напіввідкритий, заднього ряду, округлений		<i>pause, chaud</i>
au	[ɛj]	[ей]- укр.		<i>paysan,</i> <i>crayon</i>
e è ê	[ɛ]	відкритий, переднього ряду; нагадує український наголошений [e] в слові <i>мед</i>	перед двома приголосними та перед x , y кінцевому складі; перед приголосним	<i>rester, exiger</i> <i>mère, crème,</i> <i>tête, être</i>
é	[e]	e напівзакритий, не округлений, переднього ряду; при вимові губи розтягнути як на „i”	У сполученні -er	<i>répéter, été</i>
e			в односкладових словах	<i>mes, tes, ses</i>
		e округлений		<i>venir</i>

e	[ə]	e випадне, не вимовляється	між двома приголосними, які є у позиції між двома голосними	samedi [sam-'di], ma petite [ma-'ptit]
eau	[o]	o напіввідкритий, заднього ряду, округлений		beau, peau
ei	[ɛ]	e відкритий		peine, la Seine
er ez es	[e]	e закритий; подібно до українського „и”, але уста значно більше розтягнені	в дієслівних закінченнях; в односкладових словах	parler, vous parlez, chez, nez, mes, les, ces
eu œu	[œ]	уста округлені для „o”, проте вимовляється „e”, кінчик язика торкається нижніх зубів	перед приголосним, який вимовляється, крім [z]	déjeuner, sœur
i	[i]	i закритий переднього ряду; при вимові куточки губ розведені		mimique, lire
	[j]	[iй]- укр.	перед голосним	ciel, pièce
ï	[i]	[i] не входить у буквосполучення і вимовляється окремо		naïf
il ill	[ij]	[iй]- укр.	після голосного у кінці слова; після приголосного; виняток: ville [vil], mille [mil], tranquille [trã-kil]	soleil, abeille fille, famille
o	[ɔ]	o напіввідкритий, округлений; при вимові губи заокруглити і випнути	перед приголосним, який вимовляється, крім	or, robe, homme,

			[z]	pomme
o ô	[o]	o напіввідкритий, заднього ряду, округлений;	перед [z]; на кінці слова або перед приголосною, що не вимовляється	rose, zéro, métro, mot, tôt, pôle
oi oy	[wa]	вимовляється як моментальний перехід „y” до „a”; вибуховий		roi, toi, voie, trois, moi
ou	[u]	як „y” укр.; закритий, округлений, заднього ряду		coup, jour, cour, rouge
	[w]	вимовляється як моментальний перехід від „y” укр. до наступного голосного	ou + голосні	oui, jouer, jouet
œu	[ø]	e округлений, переднього ряду		nœud, œuvre
u û	[y]	округлений, закритий, лабіалізований, переднього ряду; губи дуже заокруглити, випнути вперед і напружити як для вимови [o] але при цьому вимовити [i]		sur, lune, sûr, mur, verdure, culture
ui	[ɥ]	вибуховий; підготуватися до вимови [u], напружено стиснути губи і швидко перейти до [i]		huit, nuit puis, ensuite
y	[i]	i грецька, читається як [i]		gymnastique, stylo,
	[j]	подібно до укр. „й”	перед голосними	crayon

Носові звуки

an en am em	[ã]	a відкритий, заднього ряду, округлений, носовий; вимовляється, як [a], але частина повітря проходить через носову порожнину.	на кінці слова, або перед приголосною, носовий звук пропадає при подвоєнні nn або перед голосною: <i>année, anatomie</i>	<i>an, chambre, anglais, sang, enfant, temps, membre</i>
in yn im ym ain aim ein	[ɛ̃]	e відкритий, переднього ряду, носовий; вимовляється, як [ɛ], але частина повітря проходить через носову порожнину.	на кінці слова, або перед приголосною, носовий звук пропадає при подвоєнні nn або, перед голосною: <i>innovation, inerte</i>	<i>fin, cinq, importer, syndicat, faim, main, plein, peindre</i>
on om	[õ]	o округлений, заднього ряду, носовий; вимовляється, як [ɔ], але частина повітря проходить через носову порожнину.	на кінці слова, або перед приголосною, носовий звук пропадає при подвоєнні nn або, перед голосною: <i>bonne, comique</i>	<i>bon, com(p)ter, garçon, maîson, com(p)te, raconteur, montrer</i>
un um	[œ̃]	e округлений, напіввідкритий, переднього ряду, носовий; вимовляється, як [œ], але частина повітря проходить через носову порожнину.	на кінці слова, або перед приголосною, носовий звук пропадає при подвоєнні nn або, перед голосною: <i>une</i>	<i>lundi, parfum, brun,</i>
oin	[wɛ̃]			<i>loin</i>
ien	[jɛ̃]			<i>bien, rien,</i>
	[jã]		перед приголосним	<i>science</i>

ouen	[wajɛ □]			moyen
------	-------------	--	--	-------

Правила читання приголосних

Приголосні французької мови вимовляються напружено і енергійно. Слід чітко вимовляти кінцеві дзвінки приголосні, оглушення яких може повністю змінити значення слова.

Наприклад: une code (код) – une cote (позначка висоти), une cage (клітка) – une cache (закуток)

Французькі приголосні не пом'якшуються, крім звука [ŋ], проте деякі з них вимовляються дещо м'якше, ніж відповідні звуки в українській мові.

Кінцеві французькі приголосні дістають призвук [ə] завдяки легкому заокругленню губ: livre [li:vʁ(ə)], table [tabl(ə)].

Звук [r] вимовляється по-різному: на півночі Франції поширене [r] грасироване (увулярне), на півдні – вібруюче (дрижаче).

b	[b]	як твердий укр. „б”		bébé
c	[s]	як укр. „с”	перед e, i, y	cercle, cirque
	[k]	як укр. „к”	перед a, o, u та перед приголосними, а також на кінці слова	carte, avec, costume, sac, arc lac
cc	[k]	трохи м'якше ніж укр. „к”	перед a, o, u	accumuler
	[ks]	як укр. „кс”	перед e, i, y	accent
ç	[s]	як укр. „с”	в усіх випадках	leçon, reçu
	[ʃ]	трохи м'якше ніж укр. „ш”		chaise, chat

ch	[k]	трохи м'якше ніж укр. „к”	в словах грецького походження	technique, chœur
d	[d]	як укр. „д”		demain,
	[t]	як укр. „т”	при зв'язуванні	un grand homme
f	[f]	як укр. „ф”		faire, frère
g	[ʒ]	трохи м'якше ніж укр. „ж”	перед e, i, y	gens, gilet, gymnastique
	[g]	трохи м'якше ніж укр. „г”	перед a, o, u та перед приголосними	gare, gomme, grand
gn	[ŋ]	як укр. „нь”		signe, montagne, campagne
h		не вимовл.		héro, homme
j	[ʒ]	як укр. „ж”		je, jour, joli
k	[k]	трохи м'якше ніж укр. „к”	в словах іноземного походження	kilo, kiosque
l	[l]	вимовляється м'яко як укр. „ль”		balle, lieu
m	[m]	як укр. „м”		marcher
n	[n]	як укр. „н”		nouvelle, notre
p	[p]	як укр. „п”		papa, par
		не читається	у кінці слів, усередині слів перед t	trop, com(p)ter
ph	[f]	як укр. „ф”	в словах грецького походження	photographie
qu	[k]	як укр. „к”	буква u після q не читається	quand, quatre, quatorse
	[kw]	як укр. „кв”	у деяких словах	aquarelle
	[s]	як твердий укр. „с”	На початку слова, у	La Sorbonne,

s			середині слова між ГОЛОСНОЮ та ПРИГОЛОСНОЮ	restaurant, presque, rester
		не читається	у кінці слів	les livres
	[z]	як укр. „з”	між двома ГОЛОСНИМИ	rose, surprise, croiser, visiter
ss	[s]	як твердий укр. „с”	в усіх випадках	pousser, aussi
sc	[sk]	як укр. „ск”	перед а, о, u та перед приголосними	esclave, escadron,
sc	[s]	як укр. „с”	перед е, і, у	descendre
sch	[ʃ]	як укр. „ш”		le schéma
t		не читається	у кінці слів	un lit
	[t]	як твердий укр. „т”		tirer
th	[t]	як твердий укр. „т”		orthographe, thé
tion	[sjõ]	як укр. „сьйõ”	ti +голосна крім (question, vestiaire) та дієслівних форм	organisation, situation, national
ti	[ti]	як укр. „ті”		partie, sortie
	[si]	як укр. „сі”	в деяких випадках, у запозичених словах де ti перед голосною=[si]	diplomatie
v	[v]	як укр. „в”		votre, vie
w	[v]	як укр. „в”		watt, wagon
x	[ks]	як укр. „кс”	між ГОЛОСНОЮ та ПРИГОЛОСНОЮ	expliquer
	[gz]	подібно до укр. „кз”	між двома ГОЛОСНИМИ; крім (lexique)	examen

	[s]	як укр. „с”	в середині слова та в окремих випадках	soixante, six, dix
	[z]	як укр. „з”	в окр. випадках	sixième,
z	[z]	як укр. „з”	в початковому складі, або в середині слова	gazon, seize

N.B. ! 1) Буква **e** в кінці слова не вимовляється: cravate

2) Приголосні букви **b, d, g, p, s, t, x, z** на кінці переважної більшості слів не вимовляються.

3) Приголосні, що на кінці слів вимовляються: **f, l**. 4) Подвоєні приголосні вимовляються як одна: **gramme** [gram]

ОРФОГРАФІЧНІ ЗНАКИ

Знак (´) над буквою é – показує закритість звука (*l'accent aigu*): le café

N.B. é з *accent aigu* на кінці слова обов'язково читається

Знак (`) над буквою è – показує відкритість звука (*l'accent grave*): la mère

Знак (`) над буквою à, ù розрізняє слова омоніми. Наприклад:

a - à

a - 3-а особа однини дієслова **avoir** Présent de l'indicatif

Il **a** un livre français Він **має** французьку книгу

à – прийменник

Nous allons **à** la gare Ми ідемо **на** вокзал

ou - où

ou – альтернативний сполучник **чи, або**

Vous allez à la maison **ou** à l'Université? Ви ідете додому **чи** в університет?

où – прислівник **де? куди?**

Où habitez –vous? **Де** ви живете?

Où allez-vous? **Куди** ви ідете?

la - là

la – означений артикль

La leçon commence Урок починається

là - прислівник **там**

J'habite là, près de l'Université Я живу там, біля університету

Знак (^) над буквою ê – вказує на відкритість та подовження звука (*l'accent circonflexe*): la tête, la fête

над â та ô закритий звук pâte, role

Знак (^) розрізняє слова омоніми. Наприклад:

mur – стіна, *mûr* -стиглий; *sur* – на, *sûr* - впевнений; *pêcher* – грішит, *pêcheur* - рибалити; *tache* – пляма, *tâche* – задача.

Знак (") двокрапка (*le tréma*) над буквою ë, ï –означає, що така буква не входить у буквосполучення і вимовляється окремо *Noël* - Різдво

Знак (,) (*cedille*) під буквою ç - означає, що ç в усіх випадках читається [s]

Знак (') – апостроф (*l'apostrophe*) вказує на випадання голосного перед іншим голосним або перед **h** німим. Це явище називається *elision* (елізія, випущення голосного). Наприклад: l'école, l'ami, l'homme .

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аянот Н.А. Французька мова. Довідник школяра і студента. – Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2006. – 576 с.
2. Комірна Є.В., Самойлова О.П. Manuel de français: перший рік навчання / Є.В. Комірна, О.П. Самойлова . – К.: Ірпінь ВТФ «Перун», 2007. – 488 с.: іл.
3. Опацький С.Є. Français, niveau debutant: Підручник для вищих навчальних закладів. – К.: Ірпінь: «Перун», 2005. – 312 с.: іл.
4. Попова И.Н. и др. Французский язык для 1 курса институтов и факультетов иностранных языков / И.Н. Попова, Ж.А. Казакова, Г.М. Ковальчук. – 18 стереотипное. – М., 2002. – 576 с.